

Guía Docente

Datos Identificativos					2020/21
Asignatura (*)	Proceso de ensino/aprendizaxe da actividade física e do deporte		Código	620G01022	
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte				
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6	
Idioma	Castelán				
Modalidade docente	Híbrida				
Prerrequisitos					
Departamento	Educación Física e Deportiva				
Coordinación	Alsina Santasusana, Maria del Carmen		Correo electrónico	m.alsina@udc.es	
Profesorado	Alsina Santasusana, Maria del Carmen		Correo electrónico	m.alsina@udc.es	
Web	http://campusvirtual.udc.es/moodle/				
Descrición xeral	Está materia está incluída no MODULO 5. A formación do profesorado experimentou unha evolución tanto polo que respecta ás súas formulacións teóricas como ás súas técnicas de aplicación. Está a configurarse un modelo crítico de formación que pon énfase naquelas capacidades do profesor que lle poderán axudar a dar respostas concretas ás situacións de traballo en que se atope. As paradigmas máis analizados actualmente no campo da investigación en ciencias da educación son o proceso-produto, o do pensamento do profesor, o de etnografía educativa, o de investigación-acción e o da análise dos procesos cognitivos dos alumnos e a mediación do ensino. De acordo con estas tendencias educativas actuais baseadas nunha escola comprensiva, unha escola para todos e todas, que de resposta efectiva á atención á diversidade e baixo a paradigma competencial esta materia expone unha serie de obxectivos: Dotar ao alumno cos coñecementos básicos que lle permitan abordar o ensino das actividades físicas cunha visión actual, eficaz e innovadora. O alumno ten que descubrir, analizar e levar á práctica os conceptos que definen o proceso educativo, así como as interaccións propias do mesmo. Debe adquirir as técnicas precisas para a sistematización do proceso de ensino e aprendizaxe da actividade física. Contrastar e regular a realidade docente, mediante a análise e a reflexión crítica. Esta materia impartirase en castelán				

Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos non se realizarán cambios 2. Metodoloxías non se realizarán cambios *Metodoloxías docentes que se manteñen non se realizarán cambios *Metodoloxías docentes que se modifican non se realizarán cambios 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado vía electrónica 4. Modificacións na ? Correo electrónico: Diariamente. De uso pra facer consultas, solicitar encontros virtuais para resolver dúbidas e facer o seguimento dos traballos tutelados. ? Moodle: Segundo a necesidades ? Teams: 2 sesión semanal en gran grupo para o avance dos contidos teóricos e dos traballos tutelados na franxa horaria que ten asignada a materia no calendario de aulas da facultade. De 1 sesións semanais en pequeno grupo (a demanda dos alumnos), para o seguimento e apoio na realización dos ?traballos tutelados?. Esta dinámica permite facer un seguimento normalizado e axustado *Observacións de avaliación: sin modificacións 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafise engandira bibliografía web en cada un dos temas que se traten a o longo do curso

Competencias do título

Código	Competencias do título
A6	Deseñar e ordenar estratexias e espazos de aprendizaxe que respondan á diversidade social (sexo, xénero, idade, discapacidade, culturas?) e ao respecto dos dereitos que conforman os valores que aporta a educación física e deportiva á formación integral dos cidadáns.
A7	Promover e avaliar a formación de hábitos de actividade física e deporte ao longo do ciclo vital, considerando que a idade, o xénero ou a discapacidade son variables que necesitan da intervención consciente para favorecer a igualdade de oportunidades.
A8	Deseñar, desenvolver, e avaliar os procesos de ensino ? aprendizaxe, relativos á actividade física e o deporte, con atención e titorización segundo as características individuais e contextuais das persoas (xénero, idade, discapacidade, culturas, etc.).
A9	Elaborar propostas curriculares para as distintas etapas no marco institucional dun centro educativo, desenvolvendo os elementos da programación didáctica da área de E. Física, con arranxo á lexislación vixente e ao proxecto educativo de centro.
A11	Posuír o conxunto de habilidades ou competencias docentes que faciliten o proceso de ensino-aprendizaxe na aula de educación física.
A12	Avaliar e elaborar instrumentos de recollida de datos que atendan aos aprendizaxes do alumno, ao proceso de ensino en sí e á función del docente.
A13	Identificar as principais tarefas do profesor de educación física dentro e fóra da aula, resaltando as que fan referencia á súa labor titorial, orientadora e departamental.
A16	Deseñar, programar e desenvolver actividades esenciais da motricidade humana: o xogo, a danza e a expresión corporal, o exercicio e as actividades no medio natural, no ámbito educativo, recreativo e da actividade física e saúde, promovendo a igualdade de dereitos e oportunidades e evitando a exclusión en función do xénero e a discapacidade.
B1	Coñecer e posuír a metodoloxía e estratexia necesaria para a aprendizaxe nas ciencias da actividade física e do deporte.
B2	Resolver problemas de forma eficaz e eficiente no ámbito das ciencias da actividade física e do deporte.

B3	Traballar nos diferentes contextos da actividade física e o deporte, de forma autónoma e con iniciativa, aplicando o pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Trabajar de forma colaboradora, desenvolvendo habilidades, de liderado, relación interpersoal e traballo en equipo.
B5	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán.
B6	Dinamizar grupos nos diferentes ámbitos do exercicio profesional.
B7	Xestionar a información.
B8	Desenvolver hábitos de excelencia e calidade nos diferentes ámbitos do exercicio profesional.
B10	Saber aplicar as tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B11	Desenvolver competencias para a adaptación a novas situacións e resolución de problemas, e para a aprendizaxe autónoma.
B12	Coñecer os principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional e actuar de acordo con eles.
B15	Comprender e saber utilizar as importantes posibilidades que a educación física e o deporte teñen para xerar hábitos sociais e valores democráticos (coeducación de xéneros, respecto á diversidade social e cultural, cooperación, competición respectuosa, compromiso co contorno?).
B16	Dominar habilidades de comunicación verbal e non verbal necesarias no contexto da actividade física e o deporte.
B18	Comprometerse e involucrarse socialmente coa súa profesión e en concreto, coa situación actual da actividade física e o deporte na educación formal; coa xestión do centro educativo; cos seus compañeiros (traballo cooperativo) e con aqueles aos que educa.
B19	Exercer a profesión con responsabilidade, respecto e compromiso.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Coñecer o marco teórico do proceso de E/A e os seus modelos nos diferentes ámbitos de actuación	A7 A9 A16	B7 B10 B12 B15 B16	C1 C2 C4 C6 C7
Coñecer, deseñar e desenvolver os aspectos metodolóxicos específicos aplicables á actividade física e o deporte, principalmente en elo concernente aos estilos de Ensino-Aprendizaxe	A6 A7 A8 A9 A11 A12 A13	B2 B3 B4 B5 B6 B8 B10 B11 B12 B16 B18 B19	C1 C2 C4 C6
Programar, desenvolver e levar ás práctica sesións de Educación Física e Deportes, contemplando todos os elementos do proceso de Ensino-Aprendizaxe, e avaliando as diferentes fases e tarefas que a compoñen.	A6 A8 A9 A11	B1 B2 B7 B10 B12 B18	C1 C2 C4 C6 C7

Coñecer, deseñar e desenvolver os elementos do proceso de E/A e os seus ámbitos de aplicación, priorizando a teoría de Obxectivo e a súa avaliación.	A7	B7	C1
	A9	B10	C2
	A16	B12	C4
		B15	C6
		B18	C7

Contidos	
Temas	Subtemas
Proceso de ensino-aprendizaxe	1 As condicións de aprendizaxe. 2 A comunicación no proceso de ensino-aprendizaxe. 3 A interacción no proceso de ensino-aprendizaxe. 4 As interaccións na educación física. A estrutura dun estilo.
Aplicación práctica do proceso de ensino-aprendizaxe	1 Deseñar obxectivos de ensañanza - aprendizaxe da educación física e do deporte. 2 Elaborar sesións de educación física e deportes. 3 Avaliar sesións de educación física e deportes.
Elementos do proceso de ensino-aprendizaxe	1 Obxectivos da actividade física e o deporte. 2 Contidos da actividade física e o deporte. 3 Tarefas da actividade física e o deporte. 4 A sesión de educación física e deportes.
Marco teórico do proceso de ensino-aprendizaxe	1.O proceso de ensino aprendizaxe da educación física e do deporte 2. Modelos didácticos

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A7 A9 A11 A12 A13 A16 B1 B2 B7 B10 B12 B15 B16 C1 C2 C4 C6 C7	32	64	96
Aprendizaxe colaborativa	A6 A7 A8 A9 A11 A12 A13 B19 B18 B16 B12 B11 B10 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 B1 C1 C2 C4 C6 C7	4	12	16
Traballos tutelados	A6 A7 A8 A9 A11 A12 A13 B19 B18 B16 B12 B11 B10 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 B1 C1 C2 C4 C6 C7	4	8	12
Presentación oral	A6 A7 A9 A11 A12 A13 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B10 B11 B12 B15 B16 B18 B19 C1 C2 C4 C6 C7	4	10	14
Discusión dirixida	A6 A7 A8 A9 A11 A12 A13 B3 B4 B5 B6 B8 B10 B11 B12 B15 B16 B18 B19 C1 C2 C4 C6 C7	3	3	6

Proba mixta	A11 A12 A13 B1 B2 B3 B5 B11 B12 B15 B16 C1	2	0	2
Atención personalizada		4	0	4
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Documentos desenvolvidos para introducir o tema e presentación de contidos teóricos prácticos. O alumno deberá buscar información relativa aos contidos expostos na sesión maxistral. Deberá ler comprensivamente a información atopada, asentando as ideas fundamentais.
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.
Traballos tutelados	Exporanse traballos de reforzo aos contidos teóricos da materia. Exporanse sesións utilizando os elementos didácticos expostos na materia.
Presentación oral	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.
Discusión dirixida	Técnica de dinámica de grupos na que os membros dun grupo discuten de forma libre, informal e espontánea sobre un tema, aínda que poden estar coordinados por un moderador.
Proba mixta	Proba que integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas. En canto a preguntas de ensaio, recolle preguntas abertas de desenvolvemento. Ademais, en canto preguntas obxectivas, pode combinar preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Discusión dirixida Presentación oral Traballos tutelados	As tutorías e os demais medios de comunicación profesor alumno, realizaranse por correo electrónico, moodle o temas Os traballos tutelados, requirirán a tutorización personalizada para adecuar a elección do modelo de práctica e o caso obxecto de estudo, para adecuar a elección de obxectivos, o contido e guiar a totalidade do proceso. Para iso disporanse de clases prácticas, tutorías e a atención continua. Realizaranse presentacións orais dos traballos e materias desenvolvidos polo alumno na materia. Os alumnos con matrícula parcial organizará selles-adaptase individualmente a materia ás súas características para que poidan cumprir os mesmos requisitos que o resto do alumnado Las tutorías y los demás medios de comunicación profesor/alumno se realizarán por correo electrónico, teams o moodle

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Proba mixta	A11 A12 A13 B1 B2 B3 B5 B11 B12 B15 B16 C1	Realización dun exame final , composto dunha parte conceptual e doutra parte de desenvolvemento aplicativo-práctico da materia, sendo necesario aprobar cada unha das partes para poder superar a materia.	60

Traballos tutelados	A6 A7 A8 A9 A11 A12 A13 B19 B18 B16 B12 B11 B10 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 B1 C1 C2 C4 C6 C7	Analizaranse os traballos presentados polos alumnos nos que se valorará a interpretación do alumno dos métodos utilizados en relación ao temario elixido. Constará de traballos obrigatorios en grupos reducidos a determinar polo profesor en relación ao contido do programa. Será necesario aprobar este apartado para aprobar a materia. Traballos (individuais ou grupales) sobre temas de interese relacionados coa materia elixidos polo alumno e aceptados para o seu desenvolvemento e avaliación polo profesor.	40

Observacións avaliación

En segunda oportunidade manteranse as partes aprobadas.

En cursos sucesivos deberanse presentar á totalidade das partes obrigatorias contempladas na guía docente correspondente.

Os documentos de avaliación deberán realizarse no idioma de impartición da materia, no caso de que o alumno queira optar á realización noutro idioma deberá solicitalo con dúas semanas de antelación. Para aprobar a materia será necesario asistir como mínimo ao 70% das sesións interactivas e obter o aprobado na proba mixta e os traballos obrigatorios. Na segunda oportunidade os criterios de avaliación serán os mesmos que na primeira e gardaranse os aprobados da primeira oportunidade. Os alumnos con matrícula a tempo parcial terán que asistir como mínimo ao 50% das sesións para poder superar a asignatura/materia. Non están contempladas outras alternativas de avaliación para a segunda oportunidade

Fontes de información

Bibliografía básica	- Arnod, P. J. (1991). Educación física, movimiento y curriculum. Madrid. Morata - Benedito, V (1982). Sistematización del proceso didáctico. Barcelona. SE - Benedito, V (1987). Introducción a la didáctica. Fundamentación teórica y diseño curricular. Barcelona. Barcanova - Bertalanffy, LV (1980). Teoría general de sistemas. Madrid. Fondo de cultura económica - Contreras, O. R. (1998). Didáctica de la educación física. Un enfoque constructivista. Barcelona. INDE - Cratty, B. J. (1979). Motricidad y psiquismo en la educación y el deporte. Valladolid. Miñón - Díaz, J. (1994). El curriculum de la educación física en la reforma educativa. Barcelona. INDE - Escudero, J. M. (1981). Modelos didácticos. Planificación sistemática y autogestión educativa. Barcelona. Oikos-Tau - Famose, J. P. (1992). Aprendizaje motor y dificultad en la tarea. Barcelona. Paidotribo - Ferrández, A. Sarramona, J y Tarin L. (1981). Tecnología didáctica. Teoría y práctica de la programación escolar. Barcelona. CEAC - Gimeno Sacristán, J. (1981). Teoría de la enseñanza y desarrollo del curriculum. Madrid. Anaya - Gimeno Sacristán, J. y Pérez Gómez, A. I. (1992). Comprender y transformar la enseñanza. Madrid. Morata - Hernández Hernández, P. (1989). Diseñar y enseñar. La Laguna. ICE - Imbernon, F. (1994). La formación y el desarrollo profesional del profesorado. Hacia una nueva cultura profesional. Barcelona. GRAO - Imbernon, F. (1997). La formación del profesorado. Barcelona. Paidós - Lorenzo, M. (1994). El diseño curricular base. Alcoy. Marfil - Pérez Gómez, A. (1998). La cultura escolar en la sociedad neoliberal. Madrid. Morata - Pierón, M. (1988). Didáctica de las actividades físicas y deportivas. Madrid. Gymnos - Riera, J. (1989). Aprendizaje motor. Madrid. Alhambra - Romero, S. (1998). Fundamentación de los contenidos en la educación física escolar. Sevilla. Wanceulen - Ruiz Pérez, L. M. (1995). Competencia motriz. Elementos para comprender el aprendizaje motor en la educación física escolar. Madrid. Gymnos - Sánchez Bañuelos, F. (1996). La actividad física orientada hacia la salud. Madrid. Biblioteca Nueva - Stenhouse, L. (1984). Investigación y desarrollo del currículum. Madrid. Morata - Torre, S. (1993). Didáctica y currículum: bases y componentes del proceso educativo.. Madrid. Dykinson - Zabalza, M. A. (1987). Diseño y desarrollo curricular. Madrid. Narcea
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Cara

mellorar o proceso docente,
recomendase aos estudantes levar a cabo as enquisas ?AVALÍA? propostas dende os
servizos centrais da UDC. nbsp;

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías